

Kap 120 : Kronprinsessan Victoria (1977-1996) (I) – Kvinnan av börd.

Successionsordningen, även i sin nuvarande uppluckrade form, är inget för veklingar:

- Äldsta syskon med barn ärver tronen. Om äldsta syskon är barnlöst ärvs tronen av nästföljande syskon enligt samma villkor. Finns ingen arvinge avskaffas monarkin.
- Monarken skall symbolisera landet. Ingen beskrivning finns vad detta innebär.
- Monarken får ej fritt välja religion. Han eller hon måste ansluta sig till den Evangelisk-Lutherska läran annars utgår de ur successionen. Samma sak gäller ingifta.
- Barnens äktenskap måste godkännas av monarken och regeringen annars utgår de ur successionen. Ingen beskrivning finns av vad som är ett lämpligt gemål.
- Barnen får ej fritt välja yrke. De får ej inneha politiska uppdrag eller stå i ekonomisk beroendeställning annars utgår de ur successionen. Samma sak gäller ingifta.

Den 14 juli 1977 kl 21:45 föddes blivande kronprinsessan Victoria Ingrid Alice Desirée, längd 50 centimeter, vikt 3250 gram, på Karolinska Sjukhusets förlossningsavdelning i Solna. Stället belägrades av cirka 50 journalister men dessa hade inte mycket för besväret. Silvia hade tagit sig dit bakvägen iklädd peruk och försvann efteråt genom en kulvert. CG skulle närvarat men förlossningen gick snabbare än väntat.

Kl 8 dagen därpå fick hon 21 skott med fem sekunders mellanrum från salutbatteriet på Skeppsholmen. Kl 11:15 var det extrakonselj på Stockholms slott. Hon inspekterades av statsminister Torbjörn Fälldin, riksdagens talman Henry Allard, riksmarskalk Gunnar Lagergren, statsfrun vid kungliga hovstaterna grevinnan Alice Trolle-Wachtmeister och fick tydligen godkänt. Kl 12 höll ärkebiskop Olov Sundby Te Deum i Slottskyrkan. Samtidigt började landets övriga batterier skjuta: Bodens fästning, Norra Brännan vid Härnösand, Oscar-Fredriksborg på Rindö vid Vaxholm, Berga örlogsskolor söder om Stockholm, Fårösund på norra Gotland, Kungsholms fort & Kungshall vid Karlskrona och lilla Billingen vid inloppet till Göteborg.

Silvia meddelade efter ett tag att Victoria var söt, snäll, liknade sin far och skrek när hon var hungrig. Den 27 september kl 12:16 döptes hon i källvatten från Solliden. Första tiden var det ingen officiell fotografering. CG fotograferade med självutlösare för att slippa uppståndelsen. Julen var det elddop. Victoria satt hon i mammas knä under tiden som sju ivriga fotografer tog 1600 bilder på 20 minuter. Det blev till slut för mycket. Julen därpå var hon mera kavat. Det finns en mycket känd bild från tillfället där hon släpande på en julnalle och översköld av strålkastarljus nyfiket konfronterar sina fotografer. Kommentaren efteråt var: ”Prinsessan såg, enligt rapporterna från personer som varit närvarande, med välbehag på uppståndelsen.”

I koltåldern talade Silvia, mormor Alice och barnsköterskan tyska med henne men det uppskattades inte alls. Landets språk var Svenska! Däremot gick det bra att tala engelska med au pair-flickorna. Det finns uppgifter om att Victoria skoltiden ”fick extra språkträning” hos tyska släktingar. Mycket troligt eftersom studentbetyget var 5:a i tyska & 4:a i engelska. Senare har hon förbättrat sin engelska högst betydligt. Varken hon eller syskonen såg så mycket av sina föräldrar utan umgicks med varandra och med barnflickorna. Dessa blev med tiden ganska många: Märta Lillieborg, Anna Högfeldt, Elisabeth Zimmerman, Åse Fotland och Eva Andersson.

1982 började Victoria på det kommunala daghemmet i Drottningholm. Året därpå flyttades hon till Svenska kyrkans förskola i Nockeby, Västerleds församling, där man inte bara lekte utan även talade om det kristna budskapet. Hemma var det bön vid matbordet och kvällsbön. Victoria var mycket engagerad i bedjandet men särskilt kyrklig verkar hon inte. Hon deltog i Skogsmulleverksamheten.

CG och Silvia rådfrågade Skolöverstyrelsen om en lämplig skola. GD Lennart Orehag satte ihop en lista. Valet föll på Smedslättsskolan i Bromma inte långt därifrån. Förmodligen var det säkerhetsaspekterna som avgjorde. Den låg en smula avsides. Victoria, hennes föräldrar, två livvakter och en mängd journalister anlände den 21 augusti 1984. Lärarna skulle titulera henne Prinsessan men barnen fick välja tilltal. Efteråt bjöd CG in chefredaktörerna till slottet och bad dem lämna Victoria och hennes klasskamrater i fred på skolgården – helst inte skriva alls. Nästan all information om Victorias skolgång är därför från långt senare.

Min lillebror Johan var klasskamrat med Victoria och har berättat en hel massa ”stories” om hur impade killarna var av livvakterna - tjena, RIKTIGA specialpolis-killar utanför klassrummet! Och en stor, cool svart bil som väntade när hon skulle åka hem igen. Hem till slottet! Alla klasskompisar till Victoria tyckte det var hur coolt som helst, men inte hon själv. Hon ville bara vara som alla andra. En helt vanlig tjej med helt vanliga föräldrar. Jag minns också när vi var på skolavslutningar och vissa (hemska tycker jag) föräldrar prompt försökte få sina barn att stå nära prinsessan så att de fick en bild på sina ungar med drottningen och Victoria. Vet att mamma suckade och sa hur synd hon tyckte det var - att hon inte bara kunde få bli behandlad som alla andra.¹

Victoria skall Smedsängs- eller Ålstenstiden ha drivit sin egen ”slottsskola” med syskonen som elever. Madeleine påstås ha kunnat läsa redan vid skolstarten.²

Hon gick mellanstadiet 1987-1990 på Ålstensskolan, även den i Bromma, högstadiet 1990-1993 på Carlssons/Enskilda gymnasiet och gymnasiet 1993-1996 på Enskilda gymnasiet. Tilltalet där, även från lärarna, var Victoria. I pressen var hon Viccan. Bland syskonen Oja. Prinsessan eller kronprinsessan kom senare när hon insisterade på det. Hon gjorde prao på Kungl Husgerådskammaren och på Historiska museet. Efteråt beskrev henne Madeleine som en typisk storasyster som tog hand om dem när föräldrarna var borta, hittade på lekar och såg till att de läste sina läxor. Victoria trodde hon varit för sträng men syskonen nekade: ”Victoria var både snäll och rolig!”

Victorias klasskamrater studerades noga. Sammansättningen av klassen var barn som följt med från Ålstensskolan, barn till CGs & Silvias umgängeskrets, barn till adel & förmögna och en ”alibigrupp” ur medelklassen så att sammansättningen inte skulle te sig alltför utmanande. Skolans rektor förnekade någon sådan avsikt. Det finns uppgifter om att det i början av högstadiet ägde rum en kamp om att få ingå i Victorias kompishov som ledde till mobbning och att föräldrarna protesterade hos rektor. Jag har dock inte kunnat verifiera uppgifterna. CG hade hur som helst många och långa samtal med Victoria om hur hon skulle hantera sin situation. Hon lade sig till med vanor som att lägga ut blindspår – falska rykten om vilka fester, skolresor o s v hon skulle delta i – för att slippa de som var mer intresserade av skrytvärdet än av henne själv. Fjäsk i relationerna var bannlyst. Lojalitet = tystnad ett måste. Rimligen fanns det fler krav men dom vet vi inget om.

¹ Mia Roswall. Klasskamrat med Victoria! SvenskDam.se, 2009-11-25.

² Tarras-Wahlberg, 2012.

Mellan konfirmationen och myndighetsdagen gick något snett i hennes umgänge. Det jag har kunnat dokumentera är att hon inte ville bli behandlad som en i gänget utan som primus inter pares, något som hennes gamla vänkrets inte visste hur de skulle förhålla sig till. En del drog sig undan frivilligt. Tomrummet fylldes av ”lycksökare” som ville sola sig i glansen av hennes sociala position. Dessa konkurrerade på olika sätt med varandra om hennes uppmärksamhet och gunst. Pengar var ett måste men även sociala finess. Alla skildringar av Victorias umgänge gymnasietiden är samstämmiga i hur utomordentligt trevliga och välklädda dessa ungdomar var. Inte en enda slyngel eller snorkfröken! Baksidan var en stark och tröttsam hierarki. ”Man ska veta sin plats och inte tro att man är för mycket kompis. Det ogillas av gänget och det finns exempel på hur folk som inte vetat bättre har frysts ut.”³ Till slut visste Victoria inte vad hon skulle tänka om sina vänner och bekanta utan gjorde efter studentfesten slut med allihop. Kanske lite radikalt. Hon ångrade sig efteråt.

Hon försonades senare med tre av sina vänner: Andrea Brodin, Caroline Kreuger & Josephine Génétay. (Kanske med fler – uppgifterna varierar.) ”Tjejerna har det gemensamt att deras föräldrar är nära vänner med kungaparet. Tillsammans med dem kan Victoria slappna av och vara sig själv.”⁴ *Fråga: Och hur var hon då? Svar:* Hon var sin far upp i dagen. När hennes vänner beklagade sig kunde hon avfärda dem med ”vad gnäller du över? Du har två ben, två armar och är frisk...” – *Kommentar:* ”Dom tycker nog ibland att jag är jobbig. Men verklig vänskap är för evigt.”⁵ – En av de utrensade vännerna beklagade sig efteråt men kände sig också lättad att det var över: ”När vi umgicks handlade det ibland hela tiden om henne och hennes liv. Och jag kan förstå varför det blev så. Victorias referensramar sträcker sig inte så långt. Jag menar, hon vill inget illa med det, det bara blir så.”⁶

Studentfesten var den 5 juni 1996. CG körde hem henne i en illröd Pontiac 66. Själva festen var tillsammans med väninnan Caroline ”Kling” Svedin på Ulriksdals Slott. Vårdinnorna tog emot i likadana klänningar Victorias i grönt, Carolines i Rosa. Antalet gäster var 141. Madeleine med väninnan Louise Gottlieb hade 160 gäster på sin studentfest några år senare. Fördel Madeleine!

*

På lågstadiet upptäckte man att Victoria led av dyslexi. Hon var så pass dålig på att läsa och skriva att klasskamraterna skrattade åt henne. Hon hade problem med fixeringen – ”bokstäverna hoppade” – och hon kände sig ”dum och trög”. Silvia försökte ingjuta lite självförtroende i dottern: ”Alla människor hade något problem. Detta var hennes.” Lågstadiet på Smedsängsskolan förefaller hon ha läs- och skrivtränet som alla andra. Mellanstadiet på Ålstensskolan fick hon läsövningar av en speciallärare. Lärarna var mycket snälla, vänliga och förstående. Lättja & överhoppade läxor kunde därför alltid skyllas på dyslexin. Silvia anställde en guvernant Ulla Gitta Kronberg och senare extralärare i engelska, tyska och matematik. Vid behov hjälpte hon själv dottern med läxförhören. CG drog sig undan ansvaret för sådant. ”Jag är lat och improduktiv om kvällarna och tittar helst på TV”.⁷

Silvia engagerade sig djupt i dotterns problem. 1984 grundades på initiativ av prof Curt von Euler The Rodin Remediation Academy – ett internationellt tvärvetenskapligt forskarforum

³ Daniel Nyhlén. I Victorias vänkrets måste man veta sin plats. Aftonbladet, 2002-07-10.

⁴ Catarina Hurtig. Jag bröt kontakten med alla mina vänner. Svensk Damtidning, 2003:4.

⁵ Bah & Tarras-Wahlberg, 2002.

⁶ Daniel Nyhlén. I Victorias vänkrets måste man veta sin plats. Aftonbladet, 2002-07-10.

⁷ Anders Johansson. [Om familjen Bernadotte.] Aftonbladet, 1993-08-28.

om dyslexi – och 1989 dotterorganisationerna Svenska Dyslexistiftelsen (för forskare) och Svenska Dyslexiföreningen (för praktiker). Silvia blev stiftelsens beskyddare. Prinsessan Marianne (Sigvard Bernadottes fru) hade hedersposter i samtliga tre organisationerna. Victoria kunde således inte klaga på att hon saknade experter i sin omgivning. Däremot var det ont om praktiska råd. 1988 publicerade utbildningskonsulten Sigrid Madison en lärarhandledning ”Hoppande bokstäver”. Mycket av boken var fallbeskrivningar och uppmuntran. I slutet fanns en del praktiska råd till eleverna: Kontrollera synen. Använda läsfönster. ”Stressa av” - t ex genom musik eller motion. Victoria kom på själv att använda linjal när hon läste – det gick långsamt men det gick. Hon ville helst ha tyst omkring sig. 1992 publicerade Madison även en forskningsgenomgång ”Läkande läsning och skrivning”. Både Euler och hon medaljerades av CG 2001.

Silvia hade lagt sig till med att betrakta varje fråga hon ogillade som ett angrepp på kungahuset. En gång fick hon en fråga om CGs dyslexi. Silvia gick genast i taket: ”Så talar man inte om sin kung!” och stormade ut ur rummet. Journalister med självbevarelsedrift undvek därefter ämnet. Konsekvensen för Victoria var att hennes dyslexi länge förblev en familjeangelägenhet. Kom så högstadiet på Carlssons/Enskilda gymnasiet. Det som hände kan väl sammanfattas som att den svenska överklassens elitskolor inte är lika mjåkiga som svenska folkets kommunala skolor med sin dolda läroplan att alla skall ramla ned till sin rätta nivå. Hon fick två speciallärare och ett schema att hålla sig till. Schemat var att komma en halvtimme tidigare varje morgon och göra en skrivövning. Det ägde rum varje dag hela högstadiet och hela gymnasiet. Nyttigt men tråkigt. Hon gick en specialkurs i engelska där all undervisning skedde på engelska och som innehöll kreativt skrivande, rollspel och drama- och rytmövningar – bra för hennes dyslexi. Hon spelade Puck på Confidencen – kanske på engelska. Hennes lärare i biologi och geografi Uno Andersson berättade senare att hon i början tog på sig för mycket, hade problem att klara av det och att studierna därför tog mycket av hennes fritid. Victoria fyllde i: På högstadiet tog hemläxorna ofta hela kvällen att ta sig igenom. Hon hade inte tid med kompisar. Ridningen fick stryka på foten. Hon fortsatte dock sina pianolektioner – 12 terminer 1989-1995. Betygen i 9:an blev bra – 4.05 i snitt: 5:or i kemi, hemkunskap & slöjd. 3:or i samhällskunskap & svenska. 4:or i resten. Hon fick mycket hjälp av sin klassföreståndare Gerda Johansson som senare var inbjuden till vigselceremonin.

Enskilda gymnasiet var ingen elitskola på det sättet att det var höga intagningspoäng. Fram till 1998 krävdes godkända grundskolebetyg plus ett B-språk. Det fanns ett kösystem och rektorn intervjuade sökanden och deras föräldrar. Men det var en skola för elitens barn. 73 procent av föräldrarna hade högskoleutbildning. Barnen var inställda på att göra sitt bästa. Victoria gick natur- och samhällsvetenskapliga linjen. Hon valde bort franskan. Eftersom det var viktigt att lära sig så mycket som möjligt på lektionerna satt hon helst längst fram i klassrummet så att hon inte blev distraherad och antecknade vad som skrevs på tavlan och sades under diskussionerna. Det hon inte begrep frågade hon om efteråt. Ibland ville hon strunta i allt och gråta – gjorde det också – men kom igen. Plugghästar var illa sedda på Enskilda Gymnasiet men en sådan var hon definitivt. Slutbetyget var 4.8 i snitt: 16 5:or. 4:or i engelska & svenska. 3:a i matematik. Hennes specialarbete handlade om ”Mittlandsskogen” på Öland. Efteråt var hon mycket tacksam mot sin engelsklärare Louise Dinkelspiel som även hon var inbjuden till vigselceremonin.

Victoria gick inte ut officiellt med sina läs- och skrivproblem förrän vid en konferens om mobbning i Örebro den 12 augusti 2002. Förmodligen i rent självförsvar eftersom det var fysiskt omöjligt för henne att med sin låga läshastighet hinna med kurslitteraturen i ”drottningsskolan” och hon fick muntlig privatundervisning. Snart skulle det väl komma ut.

Den utförligaste beskrivningen av hennes dyslexi är från 2006.⁸ Den 13 februari 2008 gick hon även ut med sin ansiktsblindhet – prosopagnosi. Hur allvarlig den var framgick inte men den bör ha upptäckts under en rutintestning av dyslexin. Där brukar ingå ett test av ansiktigenkänning. Man får anta att det var en lindrig nedsättning eftersom de med höggradig prosopagnosi brukar uppfattas som snorkiga – de känner inte ens igen sina närmaste bekanta.⁹

Det dröjde till efter 25-årsdagen innan hon läste en bok frivilligt. Även nu föredrar hon ljudböcker och nyhetsprogram framför tryckt text. Under föreläsningar ritar hon mycket bilder och diagram i stället för att anteckna. 2003-2010 delade hon ut Bertil Hults pris till den svenska grundskola som bäst inlemmat dyslexiinsatserna i sin vardagliga verksamhet. Priset var på 500 tusen kronor.

*

Den 14 december 1984 var Victoria på premiären av Ronja Rövardotter och intervjuades efteråt om vad hon tyckte. Victoria tyckte ingenting. Enligt en version svarade hon ”Ställ inga frågor. Ni får bara dumma svar!” Därefter hade hon länge ett rykte som svårintervjuad. Två år senare hade hon synpunkter på allt men man fick ta det försiktigt i intervjuerna. TV-aktuellt Sven Strömberg: ”Man kan till exempel inte vara burdus och provokativ mot Victoria. Hon älskar nämligen orddueller med folk.”¹⁰

Victoria brukar framhålla att hennes första officiella uppdrag var att bli döpt. Hennes andra uppdrag var att vid 11 års ålder hjälpa föräldrarna inviga en utställning på Gripsholms slott men... ”Victoria var sur som ättika, så vresig att till och med fotografierna reagerade. Mamma och pappa tog det försiktigt. Silvia puffade Victoria i sidan, log uppmuntrande mot henne men det gick inte så förfärligt bra.”¹¹ Tredje uppdraget var att i maj 1990 återinviga Skogens hus på Skansen och plantera ett vårdträd. CG, klasskamraterna från Ålstenskolan klass 6B och en mängd fotografer deltog. Det tycks ha avlöp som det skulle. Fjärde uppdraget var i september 1991. Hon och Silvia var i Berlin i samband med återinvigningen av Victoriaförsamlingens kyrka. Victoria skrev sin namnteckning på ett minnesmärke. ”[Hon] såg blyg och obekvämt ut och trivdes inte med uppmärksamheten. Ändå tvingade Berlins borgmästare fram Victoria på podiet. Oförberedd och genererad fick hon ett långt skrattanfall framför kameror och publik. Inte den minsta kommentar kom ur hennes mun.”^{12,13} Andra har beskrivit framträdandet som mycket lyckat. Jag har dock valt den mindre smickrande versionen. Året därpå i samband med konfirmationen gick det bättre. Hon visades upp i en 25 minuter lång TV-intervju som ett koncentrat av 15-årig vanlighet. ”Rak, okonstlad och chosofri satt hon på den öländska stranden vid Sollidens slott och pratade om livet.”^{14,15}

Konfirmationen var i Råpplinge kyrka på Öland – för dagen nyrenoverad. Konfirmanderna hade intensivläst Bibeln 20 dagar inkvarterade på Solliden. Victoria fick en fråga om vad 5:e budet ”Du skall icke dräpa” innebar för en modern människa. Svaret blev att undvika abort, dödshjälp & rattfylleri. Mona Sahlin protesterade i en intervju mot hennes syn på abort men trodde välvilligt att hon blivit pådyvlad den av någon vuxen. Läsningen ägde rum under enkla

⁸ Suzy Persson. Kronprinsessan Victoria om sin dyslexi. Må bra, 2006:10.

⁹ Valter Bengtsson. Victoria: Utan järnvilja blir man avskräckt och ger upp. Föräldrakraft, 2008:1.

¹⁰ Expressen, 1986-12-30.

¹¹ Se & Hör, 1995:28.

¹² Peter Kadhammar. Victoria i Tyskland. Expressen, 1991-09-08.

¹³ Året Runt, 1997:5.

¹⁴ Katarina Sjöberg. Grattis Victoria, 15 år. SVT1, 1992-07-14

¹⁵ Dan Höjer. ”Jag är en vanlig 15-åring”. Året Runt, 1995:28.

former. Konfirmationsprästen Hans Rohodin imponerades av att Victoria frivilligt åtog sig att skura rent toaletten.

Victorias teknikintresset var så lågt att hon 15-årsdagen t o m vägrade moped. Körkortet kom hon ej undan – CG ansåg det hörde till allmänbildningen – men hon kör sällan själv. Hon blir igenkänd av andra bilister vilket hon tycker är obehagligt. Mest bil har hon kört i Frankrike och Amerika. Nuförtiden använder hon chaufför. Jägarexamen – denna gång påhejad av Daniel Westling – dröjde ända till 2009. Det finns inga uppgifter om att hon använder den heller.

1994 ändrades åldern för kungamyndig till samma som för resten av befolkningen, 18 år, och kom därför att sammanfalla med Victorias myndighetsdag den 14 juli 1995. Tro- och huldhetseden var avskaffad men det skulle bli en officiell ceremoni. Hon var nervös inför evenemanget och tränade flera månader på att rösten skulle bära i riddarsalens usla akustik. Hon fick hjälp av skådespelerskan Margareta Krook att lära sig avslappnings- och talteknik. Det hölls hemligt eftersom Krook rörde sig i republikanska kretsar och inte ville ha något obehag. Även Dramatens talpedagog Eva Feuer var inblandad. Kom dagen var Victoria galaklädd i en hellång kornblå klänning och bar för första gången Serafimerordens band. Hon höll ett tal:

Eders Majestät, kära pappa,

Myndighetsdagen innebär en stor förändring för alla, när det gäller att ta ett personligt ansvar för sina handlingar och för sin framtid. För mig tillkommer som kronprinsessa att jag nu i större utsträckning får dela uppgifter, som konungen har, samt hjälpa konungen och drottningen i deras viktiga arbete för Sverige. Jag vill tacka mina föräldrar för allt stöd, som de ger mig på alla områden. Det betyder oerhört mycket och hjälper mig nu att med tillförsikt ta på mig det ansvar och de uppgifter jag har som landets tronföljare. Jag kommer alltid att vara lojal mot konungen och mot riksdagen. Jag kommer också att noga respektera Sveriges grundlag.

Kära pappa, jag vill till slut tacka för Serafimerorden, som jag har mottagit idag. Den betyder mycket och kommer att påminna mig om mitt ansvar mot konungen och vårt land.

Hon gjorde ett bra intryck på svenska folket. I en attitydundersökning månadsskiftet juni/juli 1995 på frågan ”Tror du kronprinsessan blir en bra drottning?” svarade 80 procent ja och en procent nej.¹⁶ 1997 var hon enligt en lyssnarundersökning i SR P4 landets 4:e mest populära Svensk. Lite överdrivet. Enligt Sifo låg hon månadsskiftet maj/juni 1995, 1996 & 1997 på 87:e, 6:e & 24:e plats – toppnoteringen var efter studenten då det skrevs mycket om henne. Riktigt populär blev hon först 2002 – en 3:e plats efter Astrid Lindgren & mamma Silvia. 2017 var hon Nordens populäraste kunlighet.¹⁷ Siffrorna är dock svårtolkade eftersom undergrupper väljer helt olika. Hon är mest populär bland Kristdemokrater & Liberaler, minst populär bland Vänsterpartister & Sverigedemokrater.

*

¹⁶ Skop's undersökning juni/juli 1995. TT, 1995-07-14.

¹⁷ Nilsson 2017.

Victoria kopplades redan i mellanstadiet ihop med olika äktenskapskandidater, kungliga och andra. Första kandidaten var när Victoria fyllde 11 år. En av de inbjudna var en 15-årig storebror till en av hennes väninnor som av någon tidning presenterades som en framtida kavaljer. Mängder av andra följde. Alla utom Daniel Collert förefaller dock spekulat. Förhållandet med denne började mars 1993 och fortsatte med avbrott till årsskiftet 2000/01. Förhållandet var omskrivet men eftersom alla parter varit som "kassaskåp" är det svårt att veta vad som tilldrog sig.

Daniel Collert föddes den 1 november 1974 som Per Daniel Gustaf Persson. Föräldrarna var Staffan Persson (prof i Informationsbehandling vid Handelshögskolan i Stockholm; 1933-1984) och Anna Fransson (Socionom & fil lic i Psykologi; 1939-1993). Båda hade en enkel bakgrund. De träffades som stipendiater på Berkeley- eller Harvard-universitet och gifte sig 1961. Daniel föddes i Skärholmen. Familjen flyttade därefter till Stocksund och sedan Djursholm. 1978 separerade föräldrarna. Daniel påstod efteråt att det berodde på deras inkompatibla personligheter: Hon social – han snudd på autistisk. Daniel och hans mor flyttade till New York där hon arbetade som psykoterapeut vid Rockefeller Foundation fram till 1983 då de flyttade tillbaka till Stockholm. Året därpå dog fadern i cancer. I New York hade modern träffat den Schweizbaserade svenske affärsmannen Hans-Günter Koschland. De gifte sig 1986 och var en tid bosatta i Zürich. Året därpå fick hon en tjänst som personaldirektör på Sparbankernas bank AB. Hon och koncernchefen Göran Collert (1937-) började träffa varandra. Denne hade tre barn i ett föregående äktenskap men dessa var utflyttade. Äktenskapet mellan henne och Koschland upplöstes 1990 och 1991 gifte hon sig med Collert. Hon bodde då i sin första mans villa i Djursholm. Under tiden hade Daniel kastats mellan olika skolor och skolsystem och var tvungen att gå om en klass.

Äktenskapet med Collert ingicks 1991-02-16. Denne flyttade in i Djursholmsvillan och gjorde sitt bästa för att Daniel, då 17 år, skulle acceptera honom. Efter ett år diagnostiserades även modern med cancer och avled 1993-02-28. Innan hustrun dog adopterade Collert Daniel. Under tiden begick Collerts son i ett tidigare äktenskap självmord. Collert hade även stora svårigheter i sitt arbete p g a finanskrisen. Långa perioder hade han varken tid eller ork med sin adoptivson. Samvaron bestod i att hemhjälp lagade någon lyxig kvällsmat som de åt framför A-ekonomi på TV. Daniel var utlämnad åt sig själv.

Daniel gick högstadiet i Djursholms samskola och därefter Enskilda gymnasiet. Han var en intelligent ung man men förmodligen led han av en depression. Gott om pengar hade han dock som han lade ut på kläder och krogbesök. Han påstods t o m anlända till skolan med privatchaufför i sin fars Limousine som dock fick stanna ett stycke därifrån för att inte väcka alltför mycket uppmärksamhet. Anledningen till hans goda ekonomi var att fadern i samband med arvsskiftet köpt villan av honom. 1996 hade han en taxerad förmögenhet på 2.2 miljoner och en årsinkomst på drygt 200 tusen. Omdömena om hans karaktär var blandat vänliga och icke så. Smicker som snygg, världsvan, välklädd och med en avslappnad och charmig attityd blandades med kritik som att han med kamrater i början av 1993 festat sönder en sportstuga. Han verkade inte heller ta pengar eller något annat på allvar. T ex hade han vid ett tillfälle betalat sina drinkar in natura med en Rolexklocka. Han tog också onödiga risker. Bl a hade han kört motorcykel i hög fart genom trafikerade korsningar.

Den 16 april 1993 avslöjade Svensk Damtidning att Daniel och Victoria var ett par. Paret självt hade inte tänkt på sig själva på det viset men insåg nu att "okay, vi är nog ett par". Hovets presschef Elisabeth Tarras-Wahlberg ringde upp Svensk Damtidnings chefredaktör Karin Lennmor och dementerade uppgifterna. Dementierna fortsatte sedan år efter år ända

fram till dess att Victoria den 7 september 2000 under ett besök i Tyskland själv bekräftade förhållandet men då var det nästan över. Enligt Svensk Damtidning gick mötet mellan de två till så att Victoria i början av februari 1993 bjöds ut av skolkamraten Marcus Magnusson. De skulle träffas på restaurang Mondo, Biblioteksgatan, som ägdes av Marcus far. Båda tog med sig var sin vän som förkläde. Marcus tog med Daniel. Under kvällen pratade Daniel och Victoria mycket med varandra och Daniel berättade om sin hemsituation. De utbytte telefonnummer. Daniel skickade henne en bukett 10 röda rosor på Alla hjärtans dag några dagar senare. Victoria ringde upp, tackade för senast och bjöd in hela sällskapet till Drottningholm på en enkel svarsmiddag – spagetti med köttfärssås förefaller det. Därpå försvann Daniel på sportlov i Val d'Isère, Frankrike, eller Funäsdalen, Sverige. Under lovet dog hans mor. Victoria skickade ett kondoleansbrev. (Det finns en alternativ version att det var Marcus som inledde uppvaktningen med att skicka blommor till Victoria på Alla hjärtans dag. Som tack bjöd Victoria ut honom på Mondo. Den är dock inte lika spridd.)

De började träffas. Daniel var vid tillfället 18 år och gick i 2:a ring. Victoria var 15 år och gick i 9:an. Daniel besökte ofta Drottningholm och presenterades för CG & Silvia som en i vänkretsen. Kom sommaren var Daniel bjuden till Solliden. Victoria besökte även Daniel och fick träffa hans adoptivfar. Första fotografiet av de två var från den 26 maj 1994 utanför Daniels villa. Det är omöjligt att säga om de då hade ett riktigt förhållande men de träffade varandra på fritiden och deltog på samma fester. Det var vanligt att eleverna tillbringade långrasterna på ett kafé i närheten. Kanske även Daniel & Victoria.

1994 tog Daniel studenten på samhällsvetenskapliga programmet med usla betyg (sista skolåret hade han 272 timmar frånvaro!) och påbörjade en befälsutbildning vid kustartilleriregementet KA3 i Fårösund, norra Gotland. Under helgerna besökte han Stockholm. Lördagen den 3 december inträffade följande obehagliga incident. Victoria hade åkt hem tidigt efter en middag – föräldrarna insisterade på kl 22 – och Daniel och vänner fortsatte till Sturecompagniet för en eftersläckning. Strax efter klockan fem på morgonkvisten dök en avvisad gäst Tommy Zethraeus upp med en automatkarbin och sköt ett stort antal skott in i lokalerna. Fyra människor dödades. Över 20 skadades. Daniel trodde sig efteråt ha räddat livet på en ung kvinna genom att stoppa blodflödet och ge henne hjärtmassage. Hon var dövd och hade inte hunnit kasta sig ned på golvet i tid. Det skrevs om honom och hans far fick telefonsamtal där sonen hotades med kidnappning för att användas i en byteshandel mot förövarna. Fadern kontaktade polisen och Daniel skall ha hållit sig undan hemma eller på förläggningen. Uppmärksamheten kring Victoria var inte bara påfrestande. Den var farlig.

Därefter är allt oklart. Efter nyår bytte han utbildning men tjänstgjorde bara 84 dagar innan han frikallades. Som orsaker har nämnts vantrivsel och stressreaktioner efter upplevelsen på Sturecompagniet. Han skall ha tillbringat en tid i London. Eventuellt studerade han ekonomi. Åter i Stockholm en kväll i augusti kom han hem sent efter att ha festat med bekanta. Han var något berusad och skulle hälsa på sin far innan han gick och la sig. På väg upp till övervåningen halkade han och föll så olyckligt att han slog huvudet i marmorgolvet. Fadern vaknade av ljudet och hittade honom medvetslös. Han opererades akut för en hjärnblödning. Det var en komplicerad operation som tog åtta timmar. Läkaren fick såga bort en bit av skallbenet. Han låg inlagd 10 dagar. ”En läkare sa att jag hade fler stygn än Börje Salming. Det gör mig en smula stolt.”¹⁸ Akut hade han minnesluckor och koncentrationssvårigheter men fick även framtida men – försämrat balanssinne och ”stickningar” i huvudet. Victoria nöjde sig med att skicka en blombukett. Kanske hon inte förstod hur allvarligt han hade skadat sig – eller hon inte ville väcka någon uppmärksamhet – eller att hon inte kunde hantera

¹⁸ Hans Wiklund. [Intervju med Daniel Collert.] Café, 2007:5.

situationen. Hon betedde sig senare exakt likadant när hennes fästman Daniel Westling skulle opereras.

Han genomgick en rehabilitering på Danderyds sjukhus. En tid hade han lapp över ena ögat för att inte skela. Han och Victoria höll kontakt och efter konvalescensen träffades de. Han läste en kurs i juridik på Påhlmans handelsinstitut och under våren praktiserade han på fondkommissionsfirman Alfred Berg. Han var bjuden på Victorias studentfest den 5 juni 1996. Den 24 juni tog han körkortet. Under hösten flyttade han in i en egen våning – tre rum och kök i två etage. Där verkar något ha gått snett. Han växlade mellan festande och att långa perioder låsa in sig med videofilmer och böcker. Han led av depressioner, ångestattacker, tvångstankar och sociala fobier. ”Ibland svarade jag inte i telefon. Jag kunde få nojor och ställde in möten för att jag inte vågade lämna min lägenhet.” Han gick långa omvägar för att slippa träffa bekanta. När han var på biografen Grand satte han sig alltid på rad 7, stol 372, längst ut till höger, så att kunde gå ut i foajén om han fick panikångest. Han var efteråt förvånad över att han denna period av somliga fortfarande betraktades som fullt normal men antog det berodde på att han var god skådespelare. Hans närmaste vänner rekommenderade honom allvarligt att gå i någon form av terapi.

Enligt vissa uppgifter skall han under hösten ha kört ned sina vänner till Paris där de träffade Victoria. Det är oklart vad han gjorde därutöver. Han påstås ha talat om att resa ut i världen och arbeta med barn – kanske som volontär. Sommaren 1997 festade han i Båstad med sina bekanta på ”stekar-vis” ömsom halsade champagnen ömsom sprutade den över omgivningen. På hjärnskadan var det inte helt riskfritt: ”[Jag ramlar] lätt om jag dricker alkohol. En gång föll jag över ett bord och blev pepprad med glassplitter. Månader senare skulle min dåvarande flickvän massera mig – och skar sig i handen. En glasbit stack ut från min ländrygg.”¹⁹ ”Sliding down the razorblade of life”, som Tom Lehrer uttryckte saken.

¹⁹ Hans Wiklund. [Intervju med Daniel Collert.] Café, 2007:5.